

FLEVOMONITOR 2007
Kwetsbare Groepen en Huiselijk Geweld

Annemieke Benschop, Marije Wouters & Dirk J. Korf

Dit onderzoek is uitgevoerd door het Bonger Instituut voor Criminologie van de Universiteit van Amsterdam, in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de Gemeente Almere, namens alle gemeenten in de provincie Flevoland.

Universiteit van Amsterdam
Bonger Instituut voor Criminologie
Postbus 1030
1000 BA Amsterdam
www.bonger.nl
Tel : 020 525 3918
E-mail : bonger-fdr@uva.nl

Gemeente Almere
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Postbus 200
1300 AE Almere
www.almere.nl
Tel : 036 527 7000
E-mail : dmosecretariaat@almere.nl

Uitgave: Rozenberg Publishers (www.rozenbergps.com)

Benschop A, Place S, Wouters M, Korf DJ (2008) *Flevomonitor 2007. Kwetsbare Groepen en Huiselijk Geweld*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

ISBN 978 90 5170 917 9

Trefwoorden: Flevoland, verslaving, dak- en thuisloosheid, huiselijk geweld.

© 2008, de auteurs.

1 SAMENVATTING

De Flevomonitor focust op de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie Flevoland. Sinds 2005 worden jaarlijks registratiegegevens verzameld en geanalyseerd van instanties die zich bezighouden met deze thematiek. In deze derde jaargang is extra aandacht besteed aan de verslavingshulpverlening.

Kerncijfers 2007

Dit rapport is gebaseerd op registratiegegevens van 16 instanties, waaronder verslavingszorg, maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk werk en politie. De wijze waarop de verschillende instanties hun gegevens registreren loopt uiteen. Dat heeft onder andere te maken met het soort problematiek waarmee zij te maken krijgen. Een instelling voor verslavingszorg registreert gedetailleerde gegevens over verslaving, maar houdt niet altijd bij of iemand dak- of thuisloos is. Een voorziening die zich richt op thuis- en daklozen registreert dit thema goed, maar er wordt bijvoorbeeld geen informatie vastgelegd over huiselijk geweld. En de politie is juist weer alert op huiselijk geweld, maar noteert niet altijd of er verslaving in het spel is. Of een persoon verslaafd, dak- of thuisloos, dan wel slachtoffer is van huiselijk geweld is voor deze monitor alleen te achterhalen als de problematiek is opgemerkt, vastgelegd, en de gegevens beschikbaar zijn gesteld. De 16 deelnemende instanties hadden in 2007 contact met **4 878 unieke personen** die zijn *geregistreerd* als verslaafd, dak- en thuisloos en/of slachtoffer van huiselijk geweld.

De registratiegegevens zijn geanonimiseerd, maar wel zodanig versleuteld dat koppeling op individueel niveau mogelijk is. Hierdoor is het mogelijk de overlap tussen verschillende instanties te achterhalen. In 2007 hadden 793 verslaafden, dak- en thuislozen en/of slachtoffers van huiselijk geweld contact met meerdere instanties. De overlap tussen instanties binnen hetzelfde jaar bedraagt daarmee 16%.

Ook tussen de drie thema's bestaat overlap. Voor zover bekend bevatten de aangeleverde registraties gegevens van:

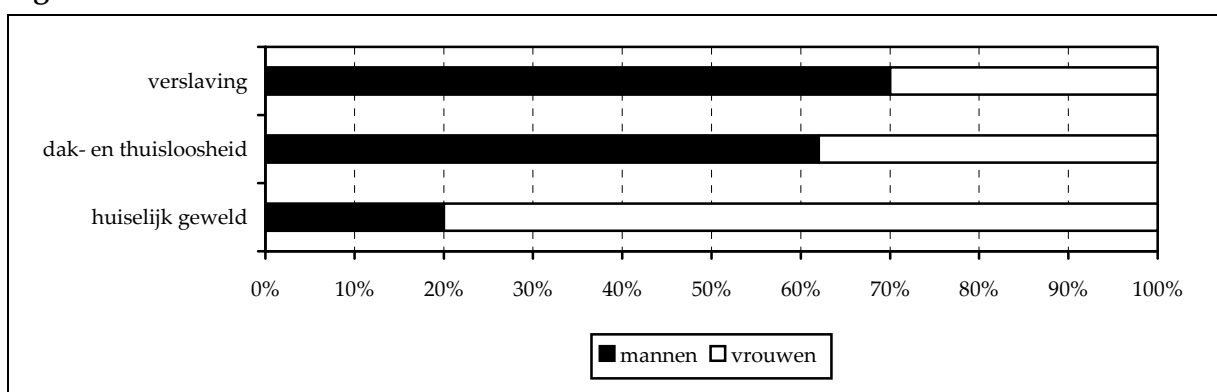
- **1 753 unieke verslaafden**
- **1 644 unieke dak- en thuislozen**
- **1 927 unieke slachtoffers van huiselijk geweld**

Bij elkaar opgeteld zijn dat 5 324 unieke gevallen, dus meer dan het totale aantal unieke personen. Dit komt omdat 429 personen onder twee of alledrie de thema's vallen. De overlap tussen de thema's bedraagt daarmee 9% op jaarbasis.

Geslacht, leeftijd, etniciteit

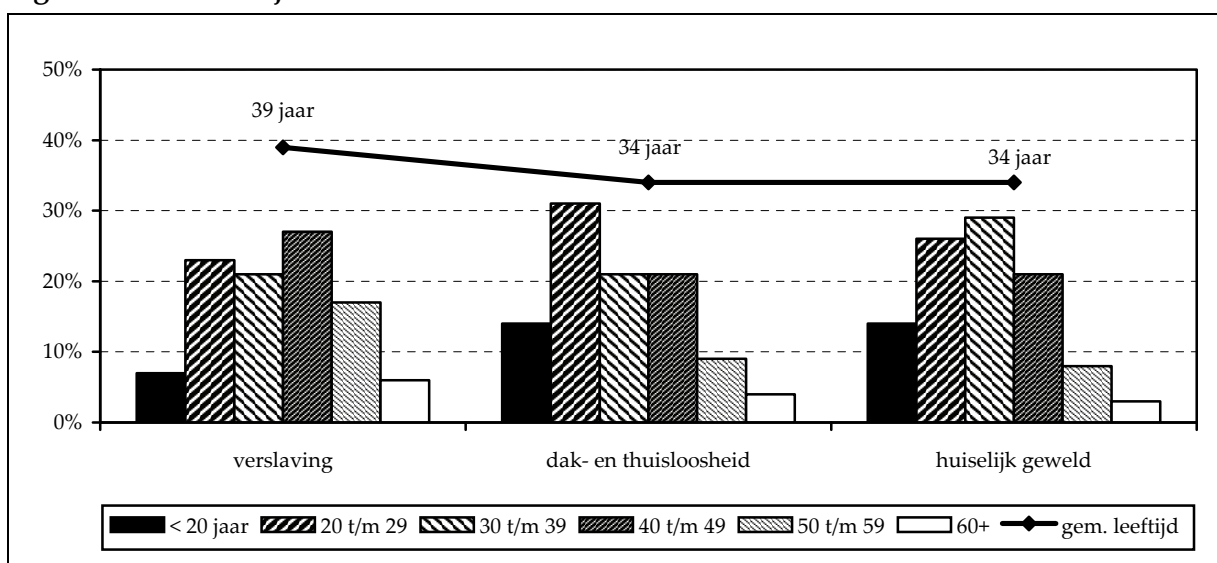
De verslaafden zijn in meerderheid **mannen** (70%), net als de dak- en thuislozen (62%). De slachtoffers van huiselijk geweld zijn daarentegen voornamelijk, maar zeker niet uitsluitend, vrouwen (80%).

Figuur 1.1 Geslacht

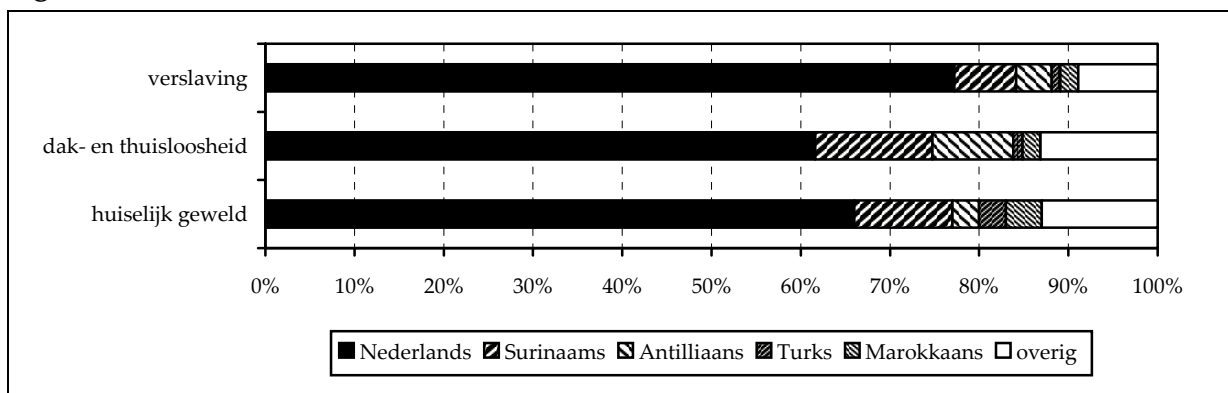
De gemiddelde **leeftijd** van de verslaafden ligt relatief hoog op 39 jaar. Dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld zijn gemiddeld 5 jaar jonger (34 jaar). Vooral het aantal vijftigers is bij verslaafden relatief groot.

Figuur 1.2 Leeftijd

Etniciteit wordt bij verschillende instellingen op verschillende manieren geregistreerd en bepaald: op basis van het geboorteland van de persoon zelf, diens ouders, en/of nationaliteit. We onderscheiden autochtone Nederlanders, Surinamers, Antillianen, Turken, Marokkanen en overige allochtonen. Autochtone Nederlanders vormen binnen alledrie de thema's de grootste groep. Bij de verslaafden is hun aandeel het grootst (78%); bij de dak- en thuislozen het kleinst (61%). Van de etnische minderheden vormen Surinamers over het algemeen de grootste groep. Dit loopt parallel aan de algemene bevolking van Flevoland, waar het aantal Surinaamse inwoners veel groter is dan het aantal Antillianen, Turken of Marokkanen.

Figuur 1.3 Etniciteit

Gemeente

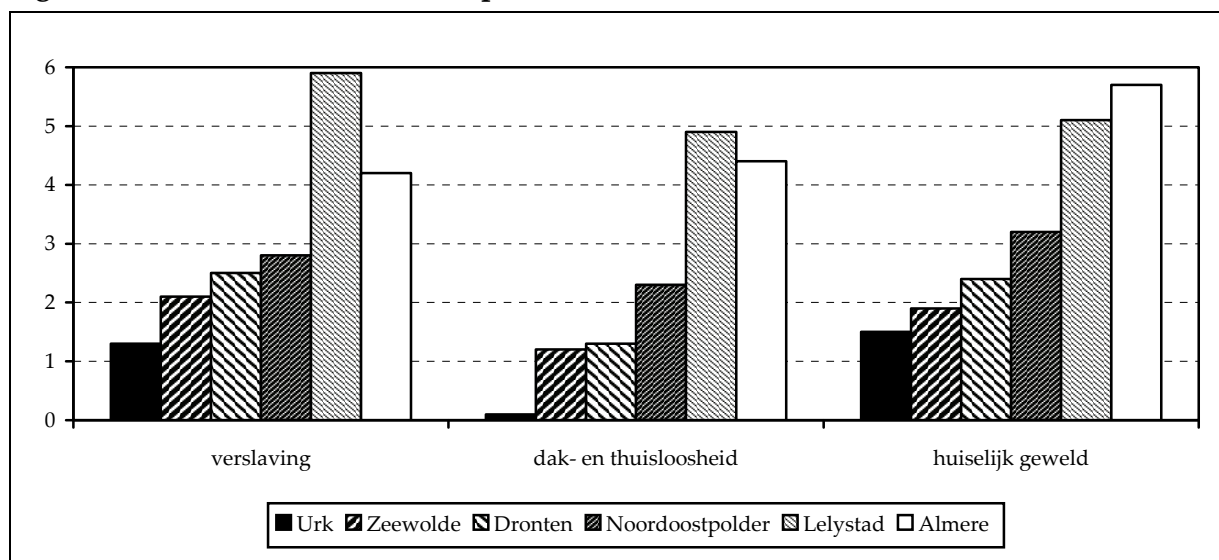
Almere kent verreweg de meeste geregistreerde verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld.¹ Omdat hier ook veruit de meeste mensen wonen, is dat ook niet zo verwonderlijk. Een betere onderlinge vergelijking tussen gemeenten ontstaat wanneer het aantal geregistreerde personen wordt afgezet tegen het inwonertal. Voor heel Flevoland komt dat neer op ongeveer 11 gevallen van geregistreerde verslaving, dak- en thuisloosheid en/of slachtofferschap van huiselijk geweld op elke 1 000 inwoners. Circa 1% van de Flevolandse bevolking valt dus onder één of meer van deze drie thema's.

Ook in relatieve zin herbergen kleinere gemeenten kleinere aantallen verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Bij stijgende inwonertallen groeit de problematiek proportioneel mee. Er is echter geen lineair verband. Lelystad en Almere hebben, ondanks een groot verschil in inwonertal, problematiek van ver-

¹ We hebben de gegevens zoveel mogelijk opgesplitst naar gemeente. Meestal is dit de huidige woonplaats van de betrokkenen, maar soms moesten we onze toevlucht nemen tot de laatst bekende woonplaats of de pleeggemeente.

gelijkbare omvang. Lelystad kent naar verhouding zelfs meer verslaafden en dak- en thuislozen dan Almere.

Figuur 1.4 Gemeente: aantallen per 1 000 inwoners

(Verdachte) plegers huiselijk geweld

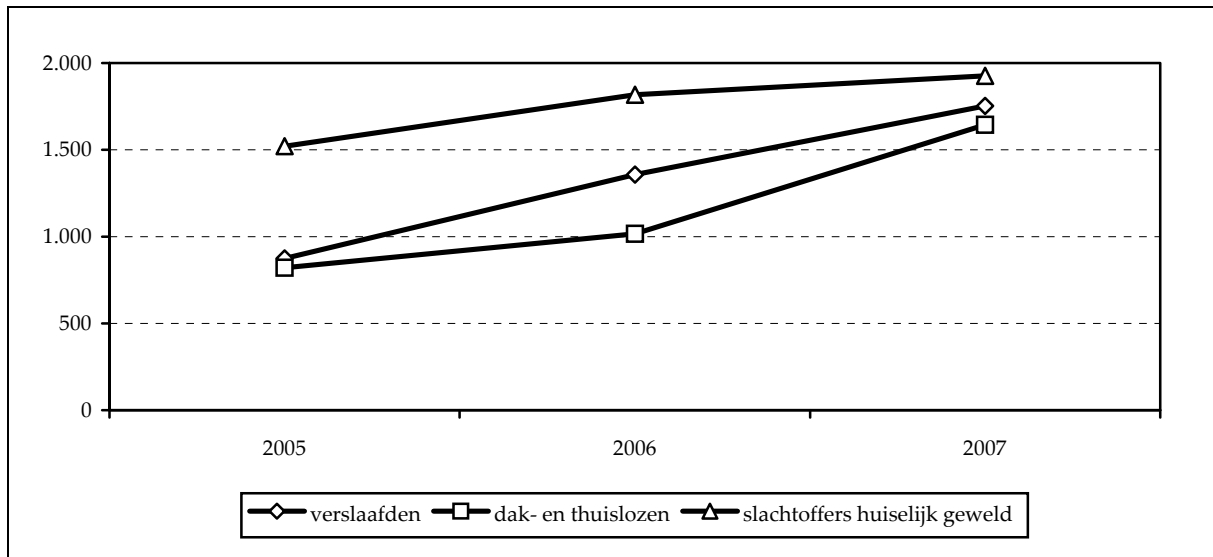
Naast de kwetsbare groepen waarop deze Flevomonitor focust (verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld), bevatten de registraties van de deelnemende instanties gegevens van 1 003 unieke (verdachte) plegers van huiselijk geweld. Dit zijn vooral mannen met een gemiddelde leeftijd van 34 jaar. Vier op de tien zijn allochtoon. Ook voor de (verdachte) plegers geldt dat kleinere gemeenten zowel absoluut als relatief kleinere aantallen laten zien.

De overlap met de drie hoofdthema's van deze monitor bedraagt 135 personen (13%): 8% van de (verdachte) plegers is verslaafd, 3% is (ook) dak- en thuisloos en 5% is tevens zelf slachtoffer van huiselijk geweld.

Trends en patronen

De Flevomonitor is drie jaar jong en volop in ontwikkeling. Trends zijn daarom nog moeilijk aan te tonen. Er wordt in de registraties een groeiend aantal verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld aangetroffen, vooral doordat de kwantiteit en kwaliteit van de aangeleverde gegevens toeneemt. Het aantal verslaafden en dak- en thuislozen in Flevoland lijkt op basis van de registratiegegevens verdubbeld tussen 2005 en 2007, maar dat zal voor een groot deel een registratie-effect zijn. Waarschijnlijk geldt datzelfde voor de (schijnbare) toename in overlap tussen de drie thema's: van 2% in 2005 naar 9% in 2007.

Figuur 1.5 Aantallen per jaar

De volgorde is de afgelopen drie jaar wel hetzelfde gebleven: slachtoffers van huiselijk geweld vormen steeds de grootste groep en de groep dak- en thuislozen blijft het kleinst. Ook de verdeling over de gemeenten is ongewijzigd: Almere en Lelystad laten de hoogste cijfers zien. In het profiel van de verslaafden lijkt er echter een belangrijke verandering te hebben plaatsgevonden. Het aantal geregistreerde verslaafden dat afhankelijk is van cannabis is zowel absoluut als relatief flink toegenomen. Mogelijk is er extra aandacht of hulpaanbod voor deze groep gekomen. Dak- en thuislozen lijken steeds minder vaak van buiten de provincie te komen. Het profiel van de slachtoffers van huiselijk geweld bleef onveranderd.

Opbouw van dit rapport

In hoofdstuk 2 beschrijven we het doel en de aanpak van deze monitor en definiëren we enkele begrippen. Hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten van 2007. We geven een overzicht van het totale bestand, bespreken de drie thema's die centraal staan in de monitor, gaan in op de overlap tussen verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld, en schetsen de situatie per gemeente. In hoofdstuk 4 doen we verslag van een verdiepende studie rondom het thema verslaving. In hoofdstuk 5 proberen we trends te onderscheiden in de omvang en samenstelling van de groepen. In hoofdstuk 6 zijn de gegevens terug te vinden van (verdachte) plegers van huiselijk geweld. Tot slot staan in hoofdstuk 7 de meer gedetailleerde gegevens per instelling.